

Sluchové rozlišování hřavě

pro rodiče i učitele předškoláků s obtížemi v řeči a školáků s obtížemi ve čtení

Tiskněte jednostranně!

Pracovní listy jako bonus zdarma k online kurzu.

Zdroj obrázků: www.pictoselector.eu

Jakékoli další kopírování a sdílení bez souhlasu autorky je zakázáno.

Mgr. Magda Olšinská, speciální pedagog www.vlastnimtempem.cz

Obsah:

2: Video 1: Cíle kurzu

2: Video 2 Jak získat zájem a pozornost dítěte: Efektivní učení

4: Video 3: dělení slov na slabiky

5: Obrázky postav pro dělení slov na slabiky

6: Video 4: délka slabik

7: Obrázky pro dělení slov na slabiky, délku a první hlásku

9: Video 5: rozlišování hlásek ve slovech

10: Seznam slov pro určování prvních hlásek

11: Pracovní listy: určování první hlásky ve slově

15: Poslední hláska slova

16: Slovní fotbal

17: Postup pro pojmenování hlásek ve slově ve správném pořadí

18: Množné číslo

19: Video 6: Samohlásky

20: Obrázky pro rozlišování dvojhlásek au, ou

21: Dvojhlásky

22: Video 7: Tvrdé a měkké souhlásky DTN x ĎŤŇ

Cílem kurzu je: pomoci dítěti rozlišovat hlásky a jejich pořadí v běžně používaných krátkých slovech.

Pomoci dítěti pochopit, že slova mají kromě významu také svou formu, která je tvořena plynulým vyslovením hlásek.

Podpořit rodiče a pedagogy, aby věděli, jak postupovat krok za krokem, aby se dítě mohlo učit přesně na té úrovni, kde právě je a zažít úspěch.

Ukázat, jak konkrétně využít další předměty z domácnosti pro rozšíření variant cvičení konkrétních témat.

Rozvíjíte: předpočetní představy (určování pořadí, počítání do pěti), prostorovou orientaci, schopnost vnímat a rozlišovat detaily zrakem, sluchem a hmatem, pozornost, paměť, jazykový cit a slovní zásobu.

Video 2: Jak získat zájem a pozornost dítěte:

Efektivní učení sluchového rozlišování s metodou P.R.O.V.A.Z.

Stejně, jako se lano tvoří z mnoha vláken, tato metoda se skládá z těchto principů:

P. pohyb pro lepší soustředění i paměť.

- Zapojením pohybu a více smyslů (zrak, sluch a hmat) podpoříte vnímání a pozornost i v oblastech, které jsou pro dítě obtížné.
- Nejen pracovní listy, ale i předměty.
- Prostředí, které neruší. Bez hluku a rozptylujících podnětů, vyzkoušejte i třeba koupelnu: procvičování při koupání.

R. rytmus pomáhá propojit funkce různých mozkových center.

- Dělení slov na slabiky i hlásky propojíme s rytmickým pohybem (tleskání, skákání, dupání, bubnování).

O. obtížnost na míru dítěti, jeho schopnostem a zájmům

- Uznat, že sluchové rozlišování je pro dítě obtížné, ocenit snahu.
- Individuálně nastavená úroveň a tempo přidávání dalších úrovní.

V. varianty cvičení, aby to nezačala být nuda

- Vyměnit si role, ať dítě dá úkol rodiči.
- Vyzkoušet nejen pracovní listy, ale i hry s předměty.
- Využijte téma, které dítě baví.

A. atmosféra při cvičení je důležitá pro úspěch:

- Začít pozorností věnovanou dítěti, společnou oblíbenou činností.
- Najít předmět odlehčující situaci, kdy se rodič nebo dítě splete (plyšák chyták, hopík záškodník, ...) Figurka je schovaná a napovídá nesmysly. Ukáže se, když se někdo splete.
- Dělat pokaždé aspoň jednu vlastní chybu a tím podpořit pozornost dítěte, zda si všimne.

Z. zastavit cvičení včas a vyhnout se tak drilu.

- Zastavit včas. Krátce a pravidelně. 3-5 slov denně je prima start.
- Změňte činnost nebo pokračujte zítra, když se dítě nesoustředí. Předejdete odporu ke společnému procvičování.

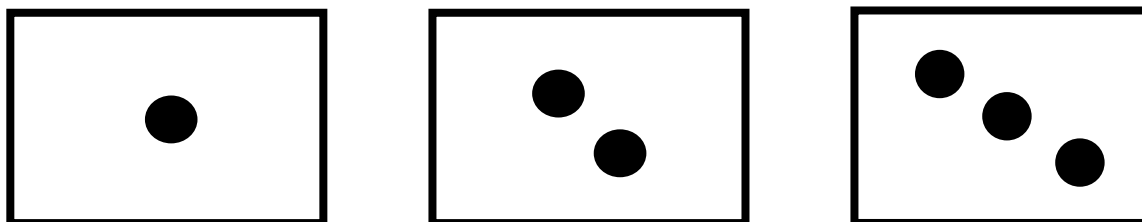
Efektivní učení metodou P.R.O.V.A.Z.

Video 3: Dělení slov na slabiky

A: Pojmenuj obrázky postav, tleskej, dupej, skákej a rozděl je slova na části. **Částem slov říkáme slabiky.**

B: Rozděl obrázky předmětů str. 6 a 7 do domečků podle počtu slabik.

Varianta: házej hrací kostkou a vymýšlej slova se stejným počtem slabik.

C: **zahraj si pohádku O veliké řepě:** Děda zasadil semínko, vyrostla veliká řepa. Chtěl ji vytáhnout, táhne ale nevytáhne. Zavolá na pomoc babičku. Řepu táhnou, ale nevytáhnou. Zavolají na pomoc.... Pohádka končí tím, že pomůže malinká myška a řepu vytáhnou.

Vyber 5 postav, další jsou pro případ že byste hru opakovali. Můžete je podepřít kostkami z plastelíny, nebo využít Lego panáčky, nebo autíčka co táhnou z bláta bagr.

Procvič si pořadí: kdo je první – druhý... poslední, kdo stojí před babičkou? Kdo stojí za klukem?

D: Zkus si 2 varianty slova u všech postav: holka x holčička.

E: Rýmuj: která postava na obrázku zní podobně jako slovo, které ti řeknu? Stoleček - dědeček, židlička - babička, topinka - maminka, prstýnek - tatínek, stromeček - chlapeček, písnička - holčička.

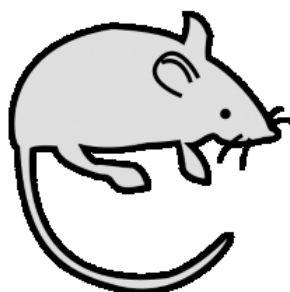
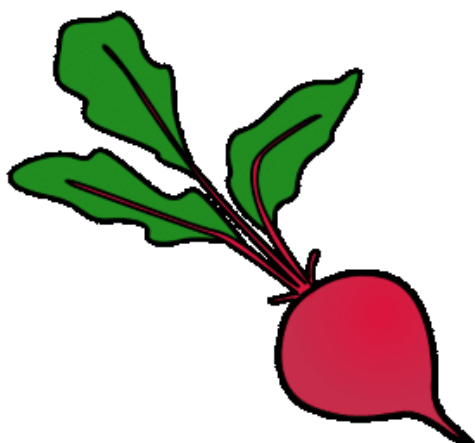
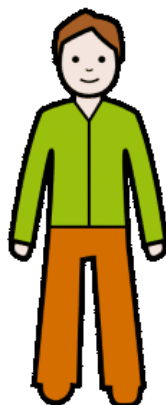
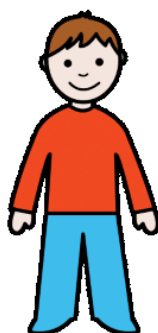
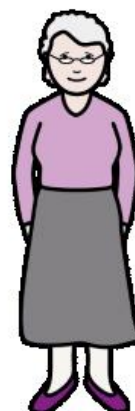
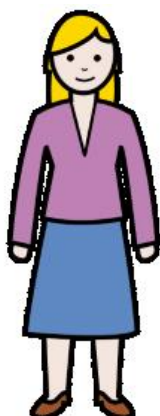
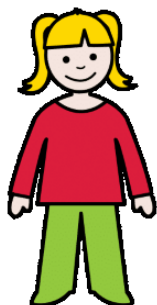
F: Jmenuj pořadí 3-5 postav, dítě má dát postavy do správného pořadí z leva do prava podle paměti, až když dořeknete celý seznam. Obrázky přikryjte a ptejte se: kdo byl první? Kdo druhý? Vystřídejte si role.

G: Říkejte jména osob vaší rodiny a počítejte jejich slabiky na prstech.

H: Obrázky potravin z letáků a stříhejte je kusy podle počtu slabik.

CH: Říkejte střídavě slova různé délky, malujte na tabuli/ křídami na chodník velké spodní oblouky podle počtů slabik. Zdůrazněte dítěti, že **slova mají různou délku, která nesouvisí s velikostí předmětu**, které označují (slovo slon má jen 1 slabiku, slovo mravenec má 3). Když máte nakresleno 4-6 slov, zkuste si vzpomenout, jaká slova to byla (trénink paměti)

Postavy z pohádky O veliké řepě, úkol dělení slov na slabiky

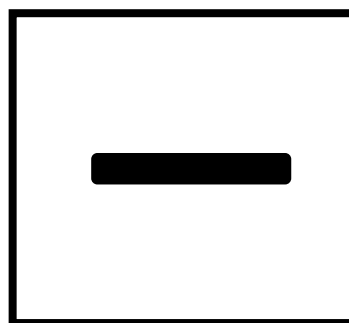
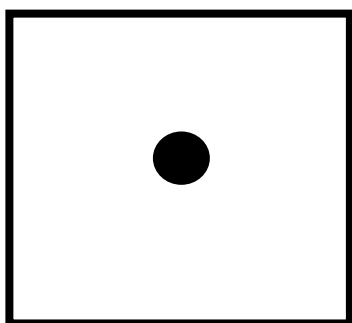
Video 4: délka slabik

Názvy slov na obrázcích: čaj, fén, had, rýč, míč, šnek, zub, žák

A: třídíte obrázky na 2 hromádky: dlouhé a krátké jednoslabičné.

Zapojte sluch (pískání na píšťalku) hmat a zrak (kreslení tečky a čárky do mouky na plechu anebo prstem na tělo, prádlová guma-natahování).

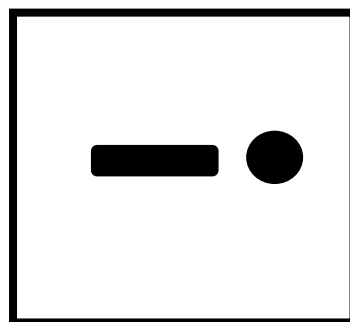
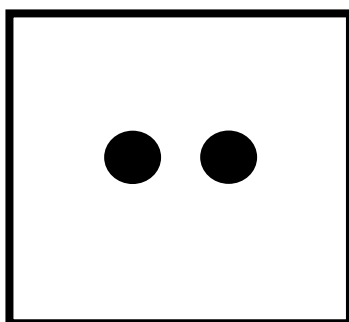
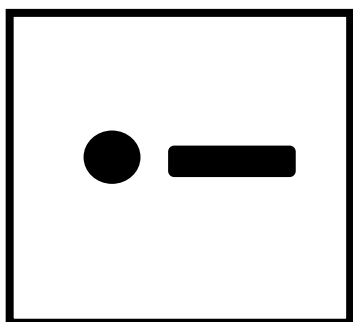
Varianta: předměty z domácnosti, které u vás můžete využít jako reálnou věc: sýr, krém, sůl, nůž, klíč, tác, stůl, míč, chléb x čaj, pes, gauč, led, med, kost

B: třídíte obrázky dvouslabičných slov podle délky slabik

Názvy slov na obrázcích: česnek, foto, harfa, rohlík, motýl, šála, zámek, žába

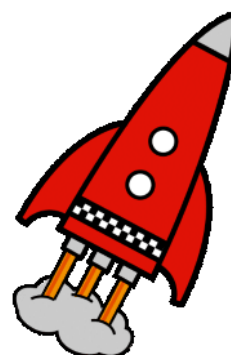
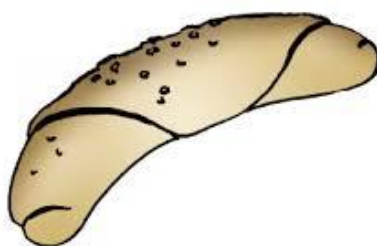
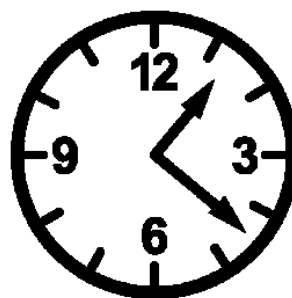
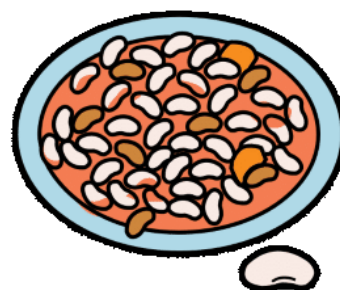
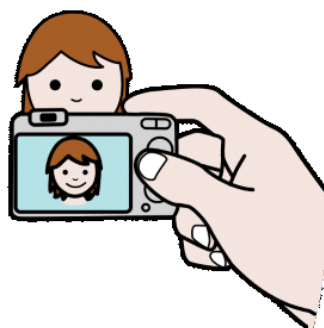
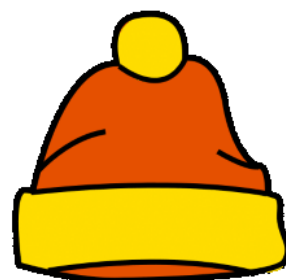
Varianta předmětů u vás doma: cedník, pánev, talíř, lžíce, láhev, hrnec, hrnek, rohlík, salám, káva, banán, šťáva

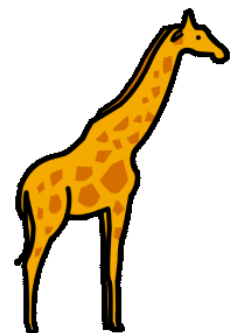
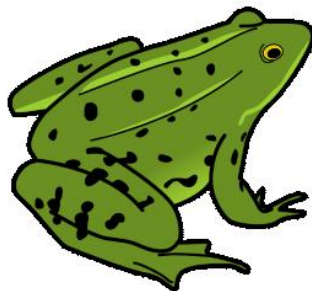
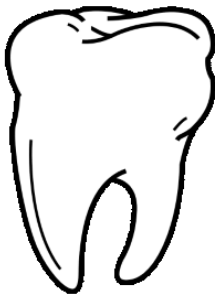
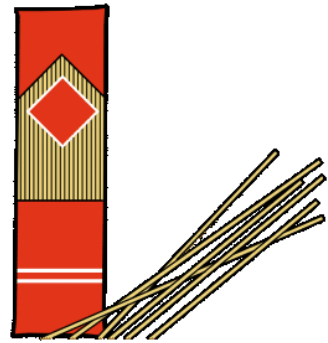
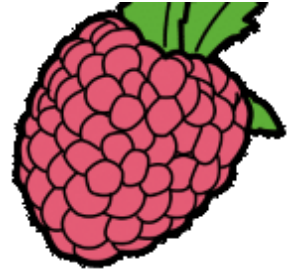
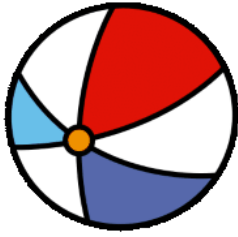

C: využijte malířskou lepicí pásku, lepte ji po 10 cm kusech na nábytek v domácnosti kreslete obloučky podle počtů slabik + nad obloučkem znázorňujícím dlouhou slabiku nakreslete čárku. (skříň, postel, dveře, vana, šuplík, podlaha, stůl, židle, záchod, umyvadlo)

D: Stejný princip využijte s variantou pojmenovávat části těla.

Obrázky pro slabiky, délku slabik a první hlásku

Video 5: rozlišování hlásek ve slovech

Určování první hlásky slova na C, F, H, J, M, N, R, L, S, Š, V, Z, Ž.

A: Říkejte jednoslabičná slova a nechte dítě ukazovat dlaň x pěst, zda jsou slova stejná nebo jiná. Po 2-3 pokusech si vyměňte role a nezapomeňte se splést. Pes – pes, Pes – les, páv – pán, míč – tyč,...

B: Pokud dítě rozlišuje slova, zkuste slabiky se stejnou samohláskou, př: TO x MO, později podobnější: NE x ME. Pokud se dítěti daří, zkuste jen hlásky (př: DxS, pokud se daří tak podobné dvojice: PxB, CxZ, ZxS, VxF, ČxŠ.

C: Určete první hlásky barevných pastelek/fixů. **Řekni barvu, prodluž začátek slova a poslouchej, jak zní.** První část se jmenuje hláska. Máme různé hlásky, stejně jako pastelky mají různé barvy. Vyberte si 2 barvy a k nim přiřazujte kartičky s obrázky slov začínající na stejnou hlásku. Barvy slouží pouze k seznámení s tématem, aby dítě pochopilo rozdíl pojmů slabika x hláska. Pochopení, že zelenou šálu může přiřadit k šedé pastelce, nikoli podle barvy ale podle stejné hlásky zastoupené barvou pro znázornění.

D: Pracovní list: maluj spodní oblouky = tříd' obrázky podle první hlásky = stejné s první hláskou barvy. Využijte obrázky, které jste již využili pro rozlišování slabik a jejich délky, seznam na str. 9. Malujte spodní oblouky podle počtu slabik pod řádek. Pokud je to obtížné, pracujte s předměty a k tomuto úkolu se za několik dní vraťte, nebo zvětšete plochu – tabuli.

E: Vezměte slova jednoslabičná a dej dítěti na výběr 2 varianty dvouslabičných slov. Přiřaď dvojici se stejnou první hláskou.

F: Použijte obrázky postav z pohádky o řepě. Vymysli jim jména začínající na stejnou hlásku: Máma Marie, táta Tadeáš, holka Hanka, kluk Karel, babička Boženka, děda David. Pokud je to obtížné, dejte dítěti 2 jména na výběr.

G: Vyndavejte potraviny z ledničky/ spíže, říkej nahlas názvy a zkus vymyslet jméno na stejnou první hlásku: rýži má rád Robert, těstoviny má rád Tomáš, sýr má ráda Simona, jablko má ráda Jana.

Varianta pro milovníky aut: jděte kolem parkoviště, nechte dítě nahlas říkat značky aut a vymýšlejte spolu jména řidiče začínající na stejnou hlásku.

Seznam slov pro určování prvních hlásek:

Hláška/ barva	Obrázky v pracovních listech	Další slova
Červená:	Čaj, česnek, čepice	Čáp, čokoláda
Fialová:	Fén, foto, fazole	Fík, formule, fotbal
Modrá:	Míč, motýl, malina	Mák, mísa, máslo,
Růžová:	Rýč, rohlík, raketa	Rýže, rohožka, ruka
Hnědá:	Had, harfa, hodiny	Holinky, hasič, hák
Šedá:	Šnek, šála, špagety	Šampón, šéf, šupina
Zelená:	Zub, zámek, zubařka	Zebra, zatačka, závora
Žlutá:	Žák, žába, žirafa	Želva, žralok, žampion

Slova pro ostatní hlásky (bez obrázků)

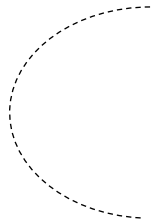
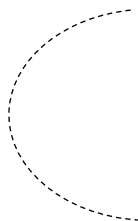
C	Cíl, citron, cukr, cuketa, cibule
N	Nůž, nůžky, noha, noviny, náměstí
S	Sůl, sud, slon, sýr, sova, salám, salát, sklenice, sekera
J	Jed, ježek, jeřáb, jezero, jahoda, jablko
V	Vůz, věž, vana, voda, víno, váza, vidlička
L	les, luk, lvice, lyže, leknín, lasička, lednice
B	Býk, bič, bota, banán, brambora, baterka
D	Dům, den, dárek, deka, doktorka, dálnice
K	Klíč, koza, kočka, komín, káva, konvice
T	Trám, těsto, tučňák, tábor, tráva, těstoviny
P	Pes, ptáček, písek, parník, padák, panenka
G	Gauč, gól, guma, gorila

Poslední hláška slova:

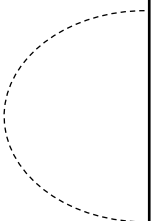
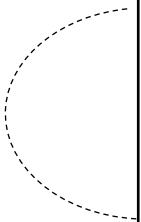
Začněte slovy končící na hlásku P, B, D, T, K, G.

Využijte slova končící samohláskami AEIOU, prodlužte je jako byste chtěli poslední hlásku zpívat. Jaká hláška je na začátku a jaká na konci?

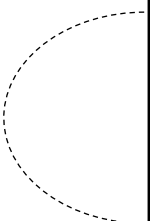
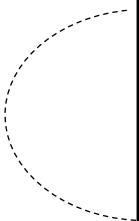
Pracovní list: tříd' obrázky podle první hlásky, maluj spodní oblouky dle počtu slabik, vymysli slovo navíc

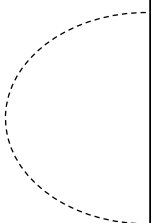
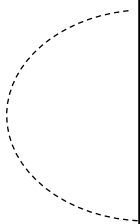
Pracovní list: tříd' obrázky podle první hlásky, maluj spodní oblouky dle počtu slabik, vymysli slovo navíc

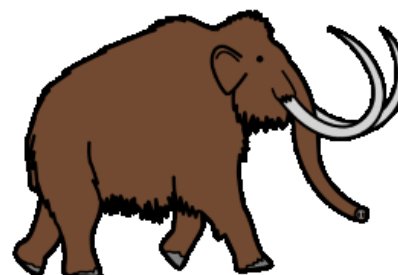
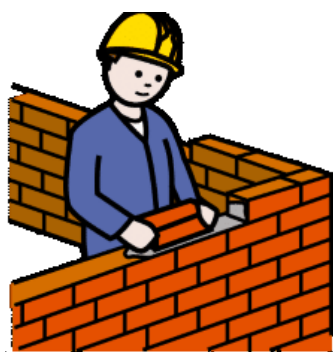
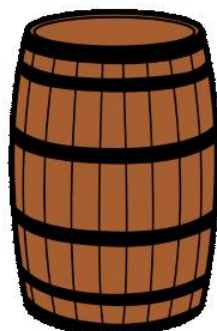
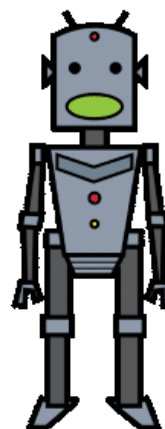
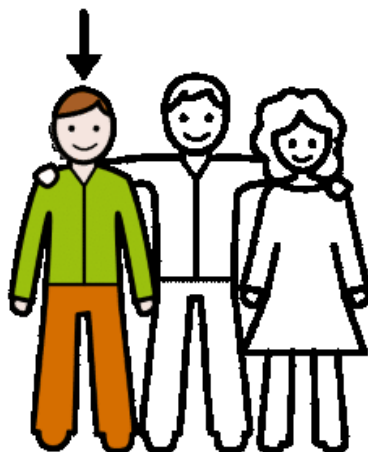
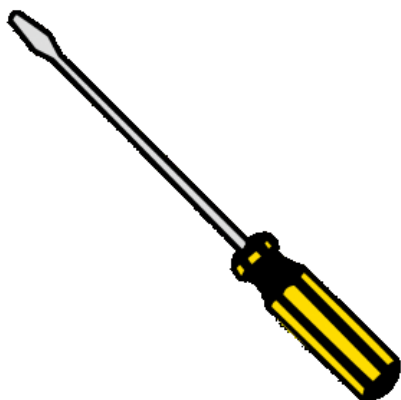
Pracovní list: tříd' obrázky podle první hlásky, maluj spodní oblouky dle počtu slabik, vymysli slovo navíc

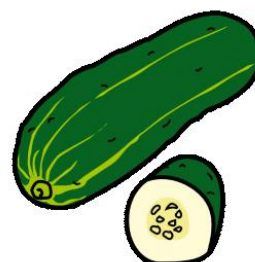
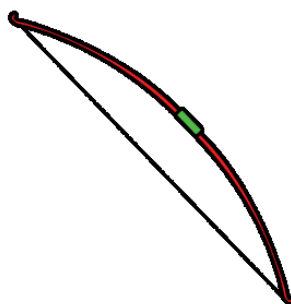
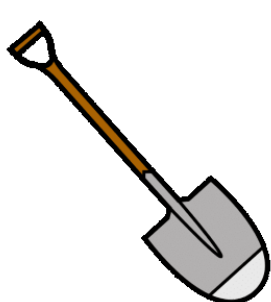
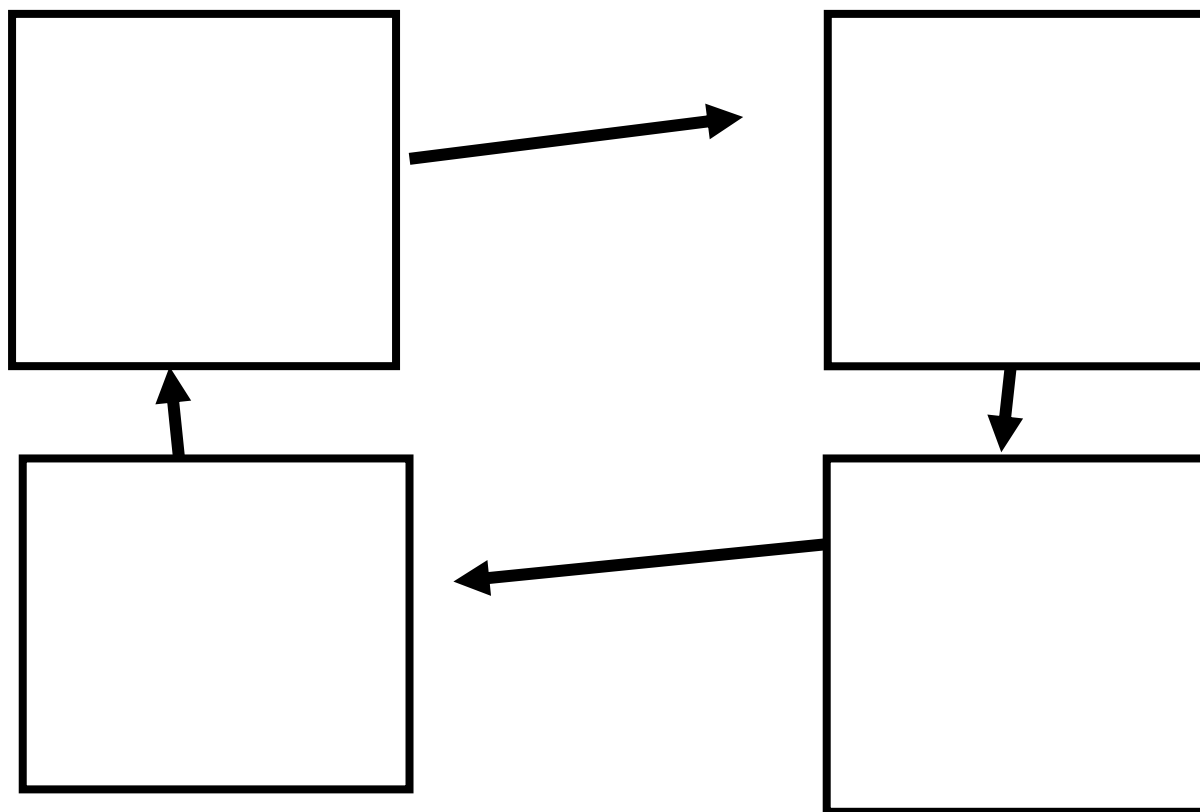
Pracovní list: tříd' obrázky podle první hlásky, maluj spodní oblouky dle počtu slabik, vymysli slovo navíc

Poslední hláska slova pracovní list: vystřihni spodní obrázky a přiřaď je k obrázkům se stejnými posledními hláskami, nahlas pojmenuj a zdůrazni poslední hlásku: **šroubovák:** šnek – zedník, **kamarád:** záchod, sud, **robot:** mamut, kabát

Slovní fotbal: vystřihni spodní obrázky a skládej 4 obrázky se stejnými prvními a posledními hláskami: rýč - čaj - jed - dar / anděl – luk – kolo – okurka. Vymysli svoje slova podle vzoru.

Postup pro pojmenování hlásek ve slově ve správném pořadí:

Slovo sova umí chytat myši? Ne, sova chytá myši. Slovo sova můžeme dělit na slabiky, určit jejich délku a poznat hlásky ze kterých se skládá.

Řekni slovo, prodluž první hlásku a poslouvej, jak zní: Ssova

Jaká je první hláska? S.

Vezmi kostku a dej ji na stůl, další pokračují z leva do prava.

Co zbyde? Ooova.

Jaká je další hláska? O Vezmi druhou kostku a přidej ji k první. Pojmenuj hlásky, které představují: S – O. Je to celé slovo Sova? Ne, pokračujeme v analýze nahlas: So-vvva.

Další hláska je V. S-O-V. Sov – aaa. Jaká je další hláska? AAA.

Sova. Je to celé slovo? Ano. Kolik má hlásek? Čtyři. Řekni je: s-o-v-a.

Hra na robota: říkejte jednoslabičná slova po hláskách: P-E-S, dítě má uhádnout jaké slovo to je. Pokud je to obtížné, zkráťte pomlky mezi hláskami. Toto je myšlenkový proces syntéz: spojování dílů v celek, který dítě později použije i se spojováním písmen do slabik a slov při čtení.

Výzva: říkej slova 3-5 hlásek a ukazuj hlásky na prstech. Když schováš palec, jak bude znít slovo bez první hlásky?

Domečky 3 a 4 okénka jednoslabičná slova:

obrázky: čaj, míč, zub x šnek, žába, šála

--	--	--

--	--	--	--

Domečky 4 a 5 okének dvouslabičná slova:

Šnek, žába, fixy, šála, x harfa, motýl, zámek

--	--	--	--

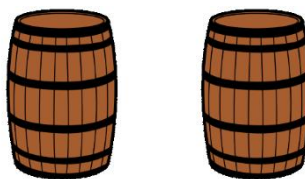
--	--	--	--	--

Pracovní list: množné číslo – doplň správný počet políček podle počtu hlásek ve slově.

Množné číslo jednoslabičných slov: dokresli správný počet kostiček zastupující hlásky.

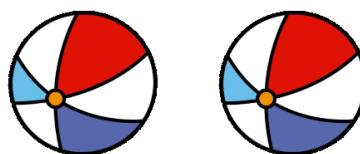
--	--	--	--

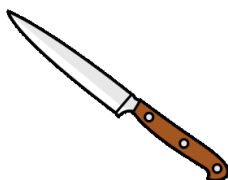
--	--	--	--	--

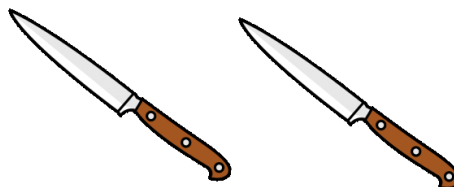
--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

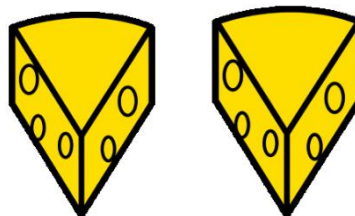
--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

Video 6: Samohlásky

A: Ukazujte prsty a zpívejte: AEIOU zpíváme spolu. Jsou to hlásky, které tvoříme hlasem, ale ne zuby, rty, nebo jazykem. Když je říkáme nahlas, máme tak otevřená ústa, že si do nich můžeme strčit prst, proto budeme označovat samohlásky v pracovních listech kolečky a ostatní hlásky hranatými čtverci/obdélníky.

B: Říkejte různé hlásky, když dítě uslyší AEIOU, má zvednout ruku. Může se u toho pohybovat, např. skákat na míči, trampolíně, houpat se.

C: Říkejte monotónní intonací slova, která začínají na různé hlásky, když dítě uslyší slovo začínající na samohlásku A, má vyskočit, zamávat, hodit míč: myš, kočka, andulka, padák, anděl, židle, traktor, ananas, ...

D: Vyzkoušejte postupně i s dalšími samohláskami.

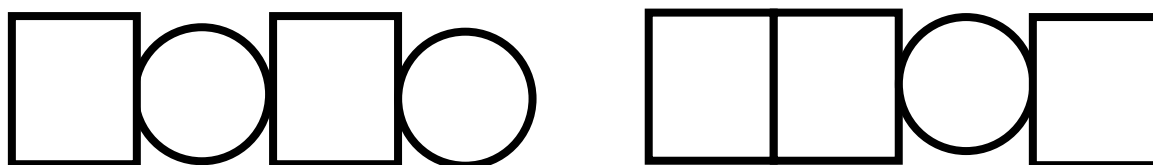
E: Domečky s délkou samohlásek: tříděte obrázky jednoslabičných slov:

Obrázky: Čaj, zub, had x míč, fén, žák, rýč

F: Tříděte slova do domečků podle pořadí hlásek:

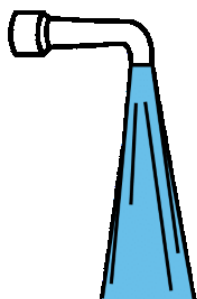
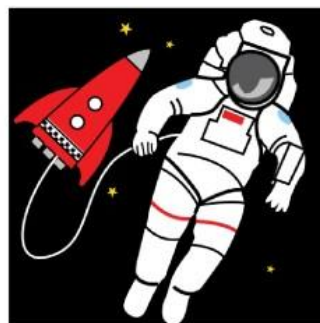
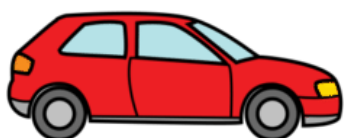
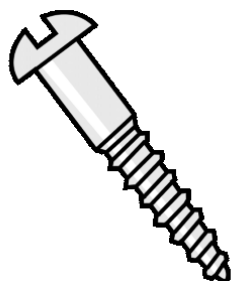
Obrázky: foto, šála, žába x šnek

G: Vezměte plyšáky nebo jiná zvířátka a malujte jejich názvy pomocí čtverců a koleček.

Namalujte pod znázornění obloučky podle počtu slabik. Každá slabika má obvykle jednu samohlásku. Čárka nad dlouhou slabikou se píše nad kolečkem samohlásky:

Obrázky pro rozlišování dvojhlásek au, ou

Dvojhlásky

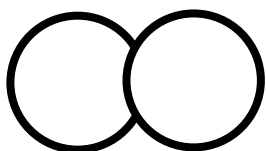
Když dítě umí poznat všechny samohlásky, zahrajte si stejné x jiné s ukazováním dlaň x pěst s porovnáváním samohlásek a dvojhlásek AU, OU, EU.

Porovnávejte slova s krátkými slabikami, zda mají samohlásku, nebo dvojhlásku: hoska x houska, ato x auto, pole x poule, kole x koule

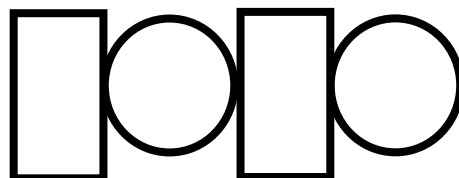
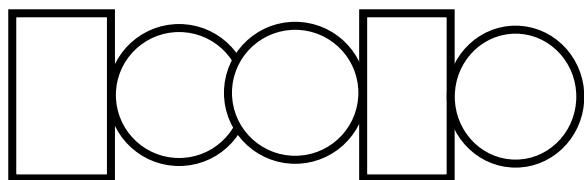
Slova na obrázcích: mouka, klobouk, houba, šroub, bouda, kouzelník, Auto, autobus, kosmonaut,

Obrázky pro porovnání: kolo, voda, koza (není to koulo, vouda, kouza)

Vezměte obrázky slov s dvojhláskou a malujte je pomocí čtverců a koleček, symbol pro dvojhlásku jsou dva spojené kruhy, jsou v jedné slabice:

Třídění slov na obrázcích: bouda, houba, mouka x voda, koza, kolo

Video 7: Tvrdé a měkké souhlásky DTN x ĎŤŇ

Třídění slov na dvě hromádky: tvrdá kostka a měkká houbička.

Ď: dítě, dělo, dívka, loď

D: dýmka, dům, duha

Ť: těstoviny, tílko, tělo, koště

T: tenis, taška, tepláky, bota

Ň: nit, kůň, sáně,

N: noc, noha, nůž

